

ASPECTE PROBLEMATICE ALE CONTABILITĂȚII COSTURILOR ȘI CHELTUIELILOR ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL TEHNICE

PROBLEMATIC ASPECTS OF COST AND EXPENDITURE ACCOUNTING IN TECHNICAL VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

Autor: Ana ȘCHIOPU, doctorand

Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: schiopu.ana.cfbw@ase.md

Coordonator științific: Alexandru NEDERIȚA,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9980-8808>

Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: nederita.alexandru@ase.md

Abstract. *The transition to financial-economic self-management in technical vocational education institutions represents a significant change in the way these institutions manage their financial and accounting resources. Here are some important aspects related to this transition and the importance of expense tracking:*

- *The change to financial accounting in accordance with the National Accounting Standards (NAS): moving from budgetary accounting to financial accounting in accordance with NAS entails a major change involving the adoption of more rigorous and transparent accounting and reporting practices.*

- *Adjustment to European requirements and EU directives: the changes made to regulations, including NAS and the chart of accounts, are essential for harmonizing with European requirements and facilitating the comparability of financial information at the European level.*

- *Issues related to accounting for economic operations: the transition to financial accounting can be challenging and may initially lead to problems related to accurately accounting for various economic operations.*

- *Importance of expense tracking and reporting: expenses are a crucial element in the financial management of educational institutions and play an important role in the decision-making process of managers and founders.*

In conclusion, expense tracking and reporting play a crucial role in this process and must be treated with care and rigor to ensure effective and transparent financial management.

Keywords: *education, cost, cost of services expenditure, funding, cost per pupil*

JEL Clasification: M41

Introducere

Aprecierea performanței întreprinderilor se concentrează adesea pe modul în care acestea gestionează și utilizează resursele disponibile pentru a atinge obiectivele lor. În acest context, criteriul primordial de caracterizare dinamică este eficiența, adică capacitatea de a utiliza resursele în mod optim pentru a produce rezultatele dorite.

Pentru a evalua eficiența unei întreprinderi, este important să se evalueze modul în care aceasta atrage, selectează, utilizează și recuperează resursele investite. Această evaluare poate fi realizată printr-o analiză a relației cauzale între eforturile depuse și efectele produse de activitatea întreprinderii.

În acest proces de evaluare, structurile generice utilizate de disciplinele economice includ conceptele de cost și cheltuială. Costul se referă la valoarea monetară asociată cu producția sau furnizarea bunurilor și serviciilor, iar cheltuiala se referă la acele costuri care sunt suportate pentru a menține operațiunile unei întreprinderi, dar care nu sunt direct legate de producția sau furnizarea bunurilor și serviciilor.

Aprofundarea acestor concepte permite o înțelegere mai profundă a modului în care o întreprindere gestionează și utilizează resursele sale, precum și impactul acestor decizii asupra performanței sale economice și financiare. Prin evaluarea costurilor și cheltuielilor, întreprinderile pot identifica oportunități de eficientizare a operațiunilor și de optimizare a performanței lor în ansamblu.

Obiectivul de bază a lucrării este de a identifica problemele se apar în contabilitatea costurilor și cheltuielilor în IIPT prin prisma actelor normative, argumentelor teoretice și exemplelor practice și de a oferi unele soluții aspectelor problematice cercetate.

Metodele aplicate

Pentru realizarea scopului cercetării au fost utilizate următoarele metode și instrumente de cercetare: metoda documentară, bazată pe accesarea și studierea surselor bibliografice, metoda de sinteză, inducerea și deducerea, analiza logică, analiza critică a materialelor cu privire la contabilitatea și raportarea cheltuielilor. Studiul este bazat pe analiza investigațiilor, opiniilor altor cercetători, savanți și specialiști, cum ar fi studiile fundamentale ale expertului autohton A. Nedeița generalizarea informațiilor din actele normative naționale și internaționale ce se referă la contabilitatea cheltuielilor, astfel contribuind, prin soluții proprii la perfecționarea aplicării acestora în practica instituțiilor de învățământ profesional tehnic secundar și nonterțiar.

Conținutul de bază

Conform obiectivelor propuse de Ministerul Educației și Cercetării până în anul 2030:

- vor fi asigurate condițiile necesare pentru ca toate fetele și toți băieții să absolve învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.1);
- va crește înrolarea în învățământul profesional tehnic și superior accesibil și de calitate (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.3);
- va crește substanțial numărul de tineri și adulți ce dețin competențe relevante pentru angajare (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.4);
- va fi asigurat accesul egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.5);
- va crește calitatea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, va crește atractivitatea carierei didactice și statutul cadrului didactic, ceea ce va asigura sistemul de învățământ cu un număr necesar de cadre didactice;
- va fi dezvoltat un sistem sinergic de integrare a noilor tehnologii informaționale și comunicaționale cu cele didactice, ceea ce va asigura un nivel înalt de performanță a celor ce învață;
- va fi asigurat un nivel maxim de conexiune și interconexiune cu piața muncii și comunitatea, ca condiție de eficientizare a funcționalității sistemului de învățământ;
- vor fi create medii favorabile de învățare, care vor asigura dezvoltarea celor ce învață, în raport cu potențialul, oportunitățile și interesele proprii;

Pentru realizarea acestor obiective presupune niște costuri și cheltuieli.

Definițiile lingvistice din Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX) oferă o înțelegere generală a termenilor "cost" și "cheltuială". Totuși, pentru o înțelegere mai profundă și mai precisă în contextul economic și managerial, este important să delimităm și să explorăm conținutul specific al acestor termeni.

În contextul economic și managerial:

✓ Costul este asociat cu resursele financiare cheltuite pentru producerea sau achiziționarea unui bun sau serviciu, efectuarea unei lucrări sau prestarea unui serviciu. Aceasta include toate resursele utilizate pentru a obține un anumit rezultat și poate include cheltuieli cu materialele, forța de muncă, utilitățile, echipamentele și alte resurse necesare.

✓ Cheltuială, pe de altă parte, se referă la consumul de mijloace materiale, de muncă, energie etc., pentru satisfacerea unor nevoi sau obligații. Aceasta include toate cheltuielile suportate pentru a menține operațiunile unei întreprinderi sau pentru a satisface nevoile și obligațiile sale curente, cum ar fi cheltuielile administrative, cheltuielile cu utilitățile, salariile angajaților etc.

Diferența principală între cost și cheltuială constă în scopul și natura utilizării resurselor. Costurile sunt asociate cu producția sau achiziționarea de bunuri și servicii, în timp ce cheltuielile sunt asociate cu consumul de resurse pentru satisfacerea nevoilor curente sau a obligațiilor.

Prin urmare, înțelegerea specifică a acestor termeni în contextul economic și managerial ne permite să evaluăm mai precis performanța și eficiența unei întreprinderi și să luăm decizii informate în ceea ce privește gestionarea resurselor și a activităților.

Costul este o noțiune fundamentală în economie și în gestionarea afacerilor și se referă la valoarea monetară asociată cu producerea sau furnizarea unui bun sau serviciu. Este important de menționat

că există mai multe tipuri de costuri, iar interpretarea și gestionarea acestora depind de contextul în care sunt utilizate. Costul serviciilor poate varia în funcție de mai mulți factori, inclusiv natura serviciului furnizat, nivelul de calitate, complexitatea, regiunea geografică și cererea de pe piață. Iată câteva aspecte de luat în considerare atunci când se evaluează costul serviciilor:

Natura serviciului: Anumite servicii pot fi mai intensive din punct de vedere al resurselor decât altele. De exemplu, serviciile medicale sau cele de consultanță în afaceri pot implica expertiză specializată și resurse considerabile, ceea ce poate crește costul:

- complexitatea serviciului: costul poate crește în funcție de gradul de complexitate al serviciului. Serviciile care necesită o pregătire specializată sau care implică mai multe etape sau procese pot fi mai costisitoare.

- nivelul de calitate: serviciile care oferă un nivel mai înalt de calitate, fie prin utilizarea de tehnologii avansate, personal calificat sau materiale de înaltă calitate, pot avea un cost mai mare.

- cererea de pe piață: costul serviciilor poate fi influențat de cererea și oferta pe piață. Dacă cererea pentru un anumit serviciu este ridicată, acest lucru poate duce la creșterea prețurilor.

- regiunea geografică: costul serviciilor poate varia semnificativ în funcție de regiunea geografică. *De exemplu*, costurile cu locuința sau salariile personalului pot fi mai mari în orașele mari sau în regiunile cu costuri de viață ridicate.

- competiția: prezența unei competiții sănătoase pe piață poate influența costul serviciilor. În prezența mai multor furnizori de servicii, prețurile pot fi mai competitive.

- evoluția tehnologică: în unele cazuri, tehnologiile noi pot duce la scăderea costului serviciilor sau la creșterea eficienței acestora, de exemplu, prin automatizare sau optimizare a proceselor.

În general, atunci când evaluați costul serviciilor, este important să luați în considerare toți acești factori și să vă asigurați că prețul reflectă valoarea reală a serviciului oferit. De asemenea, este util să comparați costurile și ofertele de pe piață pentru a obține cea mai bună valoare pentru nevoile dvs.

Din cele expuse rezultă că costul serviciilor educaționale poate varia în funcție de mai mulți factori care includ:

- nivelul educațional: costurile pentru diferite niveluri de educație, cum ar fi educația preșcolară, primară, secundară sau superioară, pot fi diferite. De obicei, educația la niveluri mai avansate, cum ar fi învățământul superior, poate fi mai costisitoare din cauza resurselor suplimentare necesare, cum ar fi laboratoarele specializate sau profesorii cu expertiză avansată.

- instituția de învățământ: costurile pot varia între diferite instituții de învățământ în funcție de reputația lor, facilitățile oferite, calitatea programelor academice și a resurselor disponibile. Instituțiile private, de exemplu, pot avea costuri mai ridicate decât cele publice, datorită investițiilor suplimentare în infrastructură și servicii.

- regiunea geografică: costurile educaționale pot varia semnificativ în funcție de locația geografică. În orașe sau regiuni cu costuri de trai ridicate, costurile educaționale pot fi mai mari din cauza costurilor mai ridicate cu facilitățile, salariile personalului și alte cheltuieli asociate.

- tipul de program educațional: Programul educațional oferit poate influența costul. De exemplu, programele care includ activități extracurriculare, excursii sau proiecte speciale pot avea costuri mai mari decât programele standard.

- necesități speciale: Pentru elevii cu nevoi speciale sau cerințe educaționale specifice, costurile educaționale pot fi mai mari pentru a asigura resursele și suportul adecvat.

- taxele și cheltuielile suplimentare: Unele instituții de învățământ pot percepe taxe suplimentare pentru servicii suplimentare, cum ar fi transportul școlar, uniforme școlare, materiale didactice sau alte activități extrașcolare.

Este important să evaluați toți acești factori atunci când evaluați costul serviciilor educaționale și să luați în considerare atât nevoile și posibilitățile financiare ale familiei, cât și valoarea educației oferite de instituția respectivă.

În cadrul instituțiilor de învățământ, costurile și cheltuielile joacă un rol crucial în asigurarea unei funcționări eficiente și în furnizarea unui mediu educațional de calitate. Iată câteva categorii de costuri și cheltuieli specifice:

a) Costuri cu personalul: acestea includ salariile și beneficiile angajaților, precum profesori, personal administrativ, personal auxiliar și personal de întreținere. De asemenea, pot fi incluse cheltuieli legate de formarea și dezvoltarea personalului.

b) Cheltuieli cu utilitățile: aici intră costurile pentru electricitate, apă, încălzire și alte servicii publice necesare pentru funcționarea instituției de învățământ.

c) Costuri cu facilitățile și întreținerea: acestea includ cheltuielile pentru întreținerea și reparațiile clădirilor școlare, curățenie, îngrijirea terenurilor și alte costuri legate de facilitățile fizice ale instituției.

d) Cheltuieli cu materialele didactice și echipamentele educaționale: acestea sunt costurile pentru manuale școlare, materiale didactice suplimentare, echipamente de laborator, echipamente IT și alte resurse necesare pentru procesul de învățământ.

e) Cheltuieli administrative: aici intră costurile legate de gestionarea generală a instituției de învățământ, inclusiv cheltuieli pentru birouri, echipamente de birou, software, asigurări și alte servicii administrative.

f) Cheltuieli cu transportul și deplasările: dacă instituția oferă servicii de transport școlar sau organizează excursii și alte activități extrașcolare, vor exista cheltuieli asociate cu acestea.

g) Cheltuieli cu programele educaționale și extracurriculare: acestea includ costurile pentru organizarea de evenimente culturale, sportive, artistice sau științifice, precum și pentru programele de dezvoltare personală și extracurriculară.

Este important ca instituțiile de învățământ să gestioneze cu atenție aceste costuri și cheltuieli pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor și pentru a oferi elevilor un mediu educațional de calitate. Un management financiar adecvat poate contribui la asigurarea sustenabilității financiare a instituției și la îmbunătățirea rezultatelor educaționale.

Tabelul 1. Cheltuielile executate și planificate de IIPT și ponderea acestora

Executat pentru anul 2023, mii lei		Ponderea%	Planificat pentru anul 2024, mii lei		Ponderea%
Costuri de personal	311254,75	81,7	Costuri de personal	367511,13	82,54
Servicii comunale	42208,30	11,3	Servicii comunale	46996,07	10,56
Alte cheltuieli	27261,06	7	Alte cheltuieli	30771,01	6,9
Total	381084,07	100%	Total	445278,22	100%

Sursa: Elaborat de către autor în baza datelor cercetate

Pornind de la analiza datelor tabelului 1, ponderea costului serviciilor prestate în totalul cheltuielilor este de aproximativ 90%, ceea ce a determinat să acordăm o atenție primordială – contului 711 „Costul vânzărilor”.

Rezultatul cercetării arată că în debitul contul 711 „Costul vânzărilor” se înregistrează costul serviciilor prestate recunoscute pe parcursul perioadei de gestiune, iar creditul contului 711 „Costul vânzărilor”, se decontează costul serviciilor prestate.

La sfârșitul perioadei de gestiune, aceste conturi se închid prin formula contabilă:

Debit contul 711 „Costul vânzărilor”, subcontul 7113 „Costul serviciilor prestate”

Credit contul 811 „Activități de bază”.

Astfel, propunem instituțiilor de învățământ profesional tehnice să deschidă și să înregistrează în cont 811 „Activități de bază” următoarea structură analitică pe subconturile:

8111 „Costuri materiale directe”:

- 8111, contul analitic 1 „Activele circulante, care sunt consumate în activitatea de bază la prestarea serviciilor”

- 8111, contul analitic 2 „Amortizarea imobilizărilor necorporale și mijloacelor fixe incluse în activitatea de bază”

- 8111, contul analitic 3 „Energie de toate felurile (electrică, termică, apă etc.), consumate pentru prestarea serviciilor, de transport și aferente altor necesități de producție ale instituției și alte”

8112 „Costuri privind remunerarea personalului din activitatea de bază”

8113 „Costuri privind contribuțiile sociale și primele de asistență medicală”

La contabilizarea cheltuielilor apar două probleme principale:

- determinarea (evaluarea) cheltuielilor, adică calcularea sumei acestora care urmează să fie reflectate în contabilitate și rapoartele financiare;
- constatarea cheltuielilor, adică stabilirea perioadei de gestiune în care acestea trebuie să fie reflectate în contabilitate și rapoartele financiare.

Pentru soluționarea acestora venim cu precizare că în componența cheltuielilor, modul de evaluare și de constatare a acestora sunt determinate de prevederile Bazelor conceptuale ale pregătirii și prezentării rapoartelor financiare și S.N.C. „Cheltuieli” și IFRS.

La instituțiile de învățământ costul serviciilor prestate de instruire sunt contabilizate în subcontul 7113 „Costul serviciilor prestate” care includ:

- ✓ Salariile calculate conform statelor de personal pentru corpul profesoral didactic (care nemijlocit este inclus în procesul de studii conform planurilor de studii);
- ✓ Cheltuieli legate de servicii comunale;

Cheltuieli pentru materiale didactice folosite în procesul de studii (reactive, chimicale, materiale demonstrative pentru efectuarea lucrărilor de laborator);

- ✓ Contribuțiile la asigurările sociale și medicale;
- ✓ Cheltuieli de deplasare cu scopuri didactice;
- ✓ Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale și uzura mijloacelor fixe utilizate în procesul de instruire;
- ✓ Alte cheltuieli didactice;

În contul 712 Cheltuieli comerciale se includ:

- Cheltuielile pentru reclamă și publicitate (anunțuri în presă, spoturi publicitare la radio și televiziune, valoarea posterelor și afișelor publicitare, uzura panourilor publicitare atribuite la categoria de mijloace fixe etc.);
- Cheltuielile privind datoriile dubioase;
- Alte cheltuieli.

În contul 713 Cheltuieli generale și administrative se înregistrează:

- Retribuirea muncii calculată pentru personalul administrativ gospodăresc conform statelor de personal;
- Contribuțiile la asigurările sociale și medicale calculate la fondul salarial atribuit personalului deja menționat;
- Calcularea amortizării activelor nemateriale și uzurile mijloacelor fixe cu destinație generală și administrativă;
- Cheltuieli de reparație a mijloacelor fixe generale și administrative;
- Acceptarea facturilor pentru serviciile comunale;
- Utilizarea materialelor gospodărești și a obiectelor de inventar;
- Deplasări ale personalului de conducere, general și administrativ;
- Alte cheltuieli de ordin general.

În contul 714 Alte cheltuieli operaționale se includ:

- Cheltuieli privind arenda spațiilor și a bunurilor materiale;
- Cheltuieli privind amenzile, penalitățile;
- Cheltuieli privind lipsurile și pierderile din deteriorarea valorilor ș. a.

Exemplu: Instituția X are 3 grupe diferite de elevii care fac studii în baza învățământului dual:

- Grupa nr. 1, F222 anul 2023 cu 10 elevi care fac studii 2 ani și sunt implicați în producerea produsului A;
 - Grupa nr. 2, M233 anul 2023 cu 13 elevi care fac studii 3 ani și sunt implicați în producerea produsului B;
 - Grupa nr. 3, I324 anul 2024 cu 3 elevi care sunt implicați în activitățile departamentului financiar.
- Pentru fiecare grupă trebuie să fie deschis un cont analitic (subcont):

- Pentru grupa nr.1 se deschide subcont F222.2023_10, și ca rezultat se acumulează toate costurile pe contul 811 subcontul F222.2023_10.
- Pentru clasa 2 se deschide subcontul M233.2023_13 și toate costurile se acumulează pe contul 811 subcontul M233.2023_13.
- Pentru clasa 3 I324.2024_3 și toate costurile se acumulează pe contul 713 "Cheltuieli administrative", unde se reflectă și cheltuieli legate cu maistru-instructor al acestei clase. Aceste cheltuieli sunt acoperite în mare parte de Bugetul de Stat (90%) și surse proprii din contractele achitate de elevi (10%). Ministerul Educației și Cercetării alocă resursele instituțiilor de învățământ pe baza datelor la 01 octombrie elevi, care studiază în baza comenzii de stat per elev.
- Finanțarea în bază de cost per elev reprezintă o abordare care încurajează responsabilitatea financiară și eficiența în gestionarea resurselor în cadrul instituțiilor de învățământ. Alocarea fondurilor în funcție de numărul de elevi prezintă mai multe avantaje:
 - Responsabilizarea: managerii instituțiilor de învățământ sunt responsabili să gestioneze eficient resursele în funcție de numărul real de elevi înregistrați în instituție. Aceasta îi determină să facă planificări mai realiste și să prioritizeze cheltuielile în funcție de necesitățile reale.
 - Transparența și echitatea: alocarea fondurilor în funcție de numărul de elevi asigură o distribuție mai transparentă și echitabilă a resurselor. Instituțiile primesc finanțare în funcție de volumul de activitate desfășurat și nu sunt avantajate sau dezavantajate în funcție de alte criterii subiective.
 - Incentivarea calității și atragerea elevilor: alocarea fondurilor în funcție de numărul de elevi încurajează instituțiile să ofere servicii educaționale de calitate și să devină mai competitive pentru a atrage și reține elevi. Aceasta poate stimula inovarea și îmbunătățirea serviciilor oferite.
 - Eficiența utilizării resurselor: fiind nevoite să opereze în cadrul unui buget determinat de numărul de elevi, instituțiile sunt motivate să utilizeze eficient resursele disponibile și să identifice modalități de economisire și optimizare a costurilor.

Prin urmare, finanțarea în bază de cost per elev promovează o gestionare mai responsabilă și eficientă a resurselor în cadrul instituțiilor de învățământ și contribuie la îmbunătățirea calității educației oferite.

Este înțelept să se identifice și să se abordeze factorii care conduc la insuficiența finanțării în bază de cost per elev pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic. Iată cum se pot adresa fiecare dintre aceste probleme: Valoarea insuficientă a costului mediu de instruire - esențial să se efectueze o revizuire a valorii costului mediu de instruire pentru a reflecta mai bine nevoile reale ale instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Acest lucru ar putea implica o evaluare a cheltuielilor necesare pentru a furniza o educație de calitate și pentru a identifica modalități de a ajusta finanțarea pentru a acoperi aceste costuri.

Coeficienții în formula de calcul a finanțării - important să se analizeze coeficienții utilizați în formula de calcul a finanțării și să se asigure că aceștia reflectă corect specificul fiecărei instituții. Acest lucru ar putea implica ajustarea coeficienților pentru a lua în considerare factori precum infrastructura existentă, necesitățile de resurse umane și echipamentele necesare.

Evoluția demografică negativă - pentru a aborda impactul evoluției demografice negative, instituțiile pot explora strategii pentru a atrage și reține elevi. Acest lucru ar putea include dezvoltarea de programe educaționale și extracurriculare atractive, promovarea instituției în comunitate și colaborarea cu agenții locali pentru a identifica potențiali elevi.

Costurile istorice neadecvate - o revizuire a costurilor istorice și o evaluare a nevoilor reale ale instituțiilor pot ajuta la identificarea discrepanțelor și la ajustarea finanțării pentru a reflecta mai bine aceste nevoi. Este important să se țină cont de schimbările în cerințele și standardele educaționale, precum și de evoluția tehnologică care ar putea afecta cheltuielile necesare pentru a oferi o educație de calitate.

Concluzii

Prin abordarea acestor aspecte și prin colaborarea între instituțiile de învățământ, autoritățile locale și alte părți interesate, se poate îmbunătăți eficiența și echitatea finanțării în bază de cost per elev pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic.

Da, finanțarea în bază de cost per elev este, într-adevăr, un indicator esențial al modului în care instituțiile de învățământ profesional tehnic își gestionează resursele financiare și economice în condiții de autogestiune. Acest indicator reflectă modul în care instituțiile își planifică și își utilizează resursele pentru a asigura calitatea educației și pentru a răspunde nevoilor elevilor și ale comunității.

Prin alocarea fondurilor în funcție de numărul de elevi, instituțiile sunt responsabilizate să gestioneze eficient resursele disponibile și să priorizeze cheltuielile în funcție de nevoile reale. Aceasta încurajează instituțiile să devină mai eficiente și mai competitive în furnizarea serviciilor educaționale și să identifice modalități de a maximiza impactul resurselor financiare disponibile.

În plus, finanțarea în bază de cost per elev promovează transparența și responsabilitatea în utilizarea fondurilor publice, deoarece alocările de fonduri sunt în mod clar legate de performanța și de nivelul de activitate al instituțiilor. Aceasta poate stimula o mai mare responsabilitate și eficiență în utilizarea resurselor financiare și poate contribui la îmbunătățirea calității serviciilor educaționale oferite.

Prin urmare, finanțarea în bază de cost per elev nu numai că oferă un cadru financiar pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic, dar și încurajează o gestionare responsabilă și eficientă a resurselor în beneficiul elevilor și al comunității în ansamblu.

Cu siguranță e binevenit modelul de divizare a cheltuielilor după conținutul lor economic și anume:

- Divizarea cheltuielilor pentru retribuirea muncii, în opinia noastră, se va efectua în baza statelor de personal bine repartizate după subdiviziuni, catedre;
- Pentru repartizarea corectă a cheltuielilor și consumurilor de întreținere a personalului auxiliar și de deservire, contabilitatea trebuie să dispună de o informație cu privire la repartizarea spațiilor disponibile la instituție: pentru procesul de studii; pentru necesități generale și administrative; suprafețe comune, spații folosite pentru alte activități (date în arendă, cantine etc.).
- Prin urmare, la repartizarea retribuției lunare pentru personalul auxiliar și de deservire a blocurilor de studii să se ia în calcul cota procentuală a suprafețelor conform destinației lor. Retribuția personalului de deservire a suprafețelor destinate nemijlocit pentru studii se va include în componența consumurilor directe și indirecte cu aplicarea ponderii suprafețelor deservite.

Referințe bibliografice

1. Cadrul general conceptual de raportare financiară, Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-C899i-audit>
2. Codul fiscal nr. 1163/1997. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138283&lang=ro#
3. GRIGOROI L., LAZARI L., ș.a. Contabilitatea întreprinderii, Ediția a II-a, revăzută și completată, Chișinău: CARTIER 2017, 631 pag. ISBN 978-9975-86-139-7
4. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136356&lang=ro#.
5. Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 119/2013. Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Planul%20general%20de%20conturi%20contabile.pdf>.
6. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.118/2013. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130804&lang=ro
7. Nederița, A., 2022. Aspecte practice privind contabilitatea și impozitarea veniturilor și cheltuielilor din activitatea economică a ONC. Contabilitate și audit (10), pp.49–57, (11), pp.66–76, (12), pp.725. NEDERIȚA, A. Probleme metodologice ale contabilității veniturilor și cheltuielilor întreprinderii: teză de doctor habilitat în economie. Chișinău, 2007.
8. Standardul Internațional de Contabilitate IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>
9. Standardul Național de Contabilitate „Cheltuieli”, aprobate prin Ordinul MF nr.118 din 06.08.2013, Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-%C8%99i-audit>
10. Standardele Naționale de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare” aprobate prin Ordinul MF nr.118 din 06.08.2013, Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-%C8%99i-audit>